

POLTAVA UNIVERSITY OF
ECONOMICS AND TRADE

НАУКА І МОЛОДЬ У ХХІ СТОРІЧЧІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

XI Міжнародної молодіжної
науково-практичної інтернет-конференції

(м.Полтава, 10 листопада 2025 року)

Полтава
2025

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ (ПУЕТ)

*До Всесвітнього дня науки в ім'я миру
та розвитку, Міжнародного року
кооперативів 2025*

НАУКА І МОЛОДЬ У ХХІ СТОРІЧЧІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**XI Міжнародної молодіжної науково-практичної
інтернет-конференції**

(м. Полтава, 10 листопада 2025 року)

**Полтава
ПУЕТ
2025**

УДК 001:378-053.6(082)
НЗ4

Розповсюдження та тиражування без
офіційного дозволу ПУЕТ заборонено.

Друкується відповідно до Наказу по університету № 182-Н від 10 вересня 2025 року.

Організаційний комітет конференції:

О. О. Нестуля, голова організаційного комітету, д-р іст. наук, професор, ректор ПУЕТ;
Л. Г. Войнаш, співголова організаційного комітету, член Президії Укркоопспілки, директор Департаменту освіти і науки, директор НМЦ «Укоопосвіта», канд. екон. наук;
Н. С. Педченко, співголова організаційного комітету, д-р екон. наук, професор, перший проректор ПУЕТ;
Н. І. Манжура, заступник голови організаційного комітету, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ;
С. В. Гаркуша, д-р техн. наук, професор, в. о. директора Навчально-наукового інституту міжнародної освіти ПУЕТ;
О. В. Гасій, канд. екон. наук, доцент директор Навчально-наукового інституту забезпечення якості вищої освіти;
Т. П. Гудзь, д-р екон. наук, професор, директор Навчально-наукового центру підготовки кадрів вищої кваліфікації ПУЕТ;
Ю. С. Матвієнко, канд. пед. наук, проректор з науково-педагогічної роботи;
С. І. Нестуля, д-р пед. наук, професор, директор Навчально-наукового інституту лідерства;
Ю. В. Перегуда, директор Міжнародного науково-освітнього центру;
А. С. Ткаченко, д-р техн. наук, доцент директор Навчально-наукового інституту денної освіти;
Л. С. Франко, канд. екон. наук, директор Полтавського фахового коледжу ПУЕТ;
В. Л. Шимановська, директор Навчально-наукового інституту заочно-дистанційного навчання;
С. О. Дудник, голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених;
Д. А. Посполітак, голова Наукового товариства студентів;
А. В. Філіпповський, голова Студентської ради університету;
О. В. Чабан, голова Ради молодих вчених.

Редакційна колегія

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д-р іст. наук, професор, ректор ПУЕТ.
Заступник головного редактора – **Н. С. Педченко**, д-р екон. наук, професор, перший проректор ПУЕТ.
Відповідальний секретар – **Н. І. Манжура**, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ.
Відповідальний редактор – **Л. М. Діденко**, в. о. директора Центру інформаційного забезпечення освітнього процесу ПУЕТ.

**Наука і молодь у XXI сторіччі : збірник матеріалів XI Міжна-
НЗ4 родної молодіжної науково-практичної інтернет-конференції**
(м. Полтава, 10 листопада 2025 року). – Полтава : ПУЕТ, 2025. –
973 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр., англ.
мовами.

ISBN 978-966-184-486-4

У збірнику представлено тези учасників Міжнародної молодіжної науково-практичної інтернет-конференції «Наука і молодь у XXI сторіччі» за тематичними напрямками: «Біотехнології та біоінженерія», «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг», «Економіка та міжнародні економічні відносини», «Комп'ютерні науки», «Кооперативна модель розвитку економіки в сучасних глобальних і безпекових викликах сьогодення», «Лідерство та особистісний розвиток», «Маркетинг», «Менеджмент», «Облік і оподаткування», «Освітні науки», «Патріотичне виховання в сучасному педагогічному процесі як складова національної безпеки незалежної України», «Право», «Психологія», «Публічне управління та адміністрування», «Торгівля», «Туризм та рекреація», «Філологія», «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», «Харчові технології», «Якість вищої освіти: проблеми, виклики перспективи».

УДК 001:378-053.6(082)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

ISBN 978-966-184-486-4

© Полтавський університет економіки і торгівлі, 2025

№ 10225 від 07.11.2023 (НКЦПФР)	№ 10225-1 від 17.11.2023 (Міністерство цифрової трансформації)
Обмеження і зобов'язання	
Запровадження офіційної заборони для ФОП 1–3 групи або ТОВ на спрощеній системі оподаткування, здійснювати операції з віртуальними активами (в т. ч. з криптовалютою)	Встановлення обов'язку сплачувати податок на прибуток підприємств від віртуальних активів

Складено автором на основі [1, 2].

Список використаних інформаційних джерел

1. Проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні» № 10225 від 07.11.2023 року. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43123>.
2. Проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні» № 10225-1 від 17.11.2023 року. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43232>.
3. The State of Global Cryptocurrency Ownership in 2024 –TripleA. URL: <https://www.triple-a.io/cryptocurrency-ownership-data>.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА ПРАКТИКА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ І ВИДАТКІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

А. М. Тищенко, ОКР магістр, спеціальність Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, група ФК-21;

С. І. Шовкопляс, ОКР магістр, спеціальність Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, група ФКм-21

Ю. А. Глущенко, канд. екон. наук, доцент – науковий керівник

Полтавський університет економіки і торгівлі

Місцеві бюджети є інструментом реалізації політики місцевого та економічного розвитку громад. В умовах децентралізації передача додаткових повноважень супроводжується викликами, серед яких слабка податкова база та управлінська спроможність,

а також (війна, економічна нестабільність, централізація ресурсів.

Досліджуючи сутність місцевих бюджетів, законодавчу сутність та наукове трактування у працях провідних фахівців проаналізуємо їх функціональні інструменти, що сприяють забезпеченню виконання повноважень органів місцевого самоврядування в умовах фінансової децентралізації (табл. 1).

Більшість авторів розглядають місцевий бюджет як ключовий фінансовий інструмент для забезпечення автономії громад і розвитку територій. Аналіз даної категорії дозволило нам сформулювати власне бачення, як комплексний фінансовий план, що поєднує ресурси, повноваження і цілі розвитку в межах єдиної бюджетної системи.

В умовах воєнного стану місцеві бюджети забезпечують фінансування критичних послуг, соціальної підтримки, безпеки та відновлення [5]. Разом з тим, нестабільність податкових надходжень і обмеження автономії у фінансових рішеннях загострюють питання ефективності бюджетного управління.

**Таблиця 1 – Визначення сутності категорії
«Місцеві бюджети»**

Білик В., Мардус Н. [2, с. 51]	«...ключовий фінансовий інструмент, що забезпечує фінансову автономію територіальних громад та їх розвиток»
Буряченко А. [3, с. 13]	«...елемент грошових відносин, пов'язаних із розподілом створеної вартості через формування цільових фондів ...»
Василик О. [4, с. 51]	«...фінансові ресурси, що перебувають у розпорядженні органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій і спрямовуються на реалізацію функцій місцевої влади»
Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [7]	«...план утворення і використання фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення функцій та повноважень місцевого самоврядування»
Крутько М. [8, с. 57]	«...важливий чинник соціально-економічного розвитку і фінансової стабільності в державі ...»
Кравченко В. [9, с. 23]	«...сукупність бюджетів, які формуються, затверджуються і виконуються місцевими органами виконавчої влади та органами самоврядування відповідно до адміністративно-територіального устрою країни»

Доходи місцевих бюджетів є ключовим фінансовим інструментом для забезпечення повноцінного функціонування територіальних громад та реалізації напрямів місцевої політики.

Відповідно до законодавства доходи бюджету це «...податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адмінпослуг, власні надходження бюджетних установ) [1].

Детальніша класифікація та нормативи цих надходжень визначаються статтями Бюджетного кодексу. Аналіз показує, що основну частину доходів складають податкові надходження, зокрема податок на доходи фізичних осіб, а також місцеві податки (податок на майно, єдиний податок) і збори (за місця для паркування транспортних засобів, туристичний збір), (рис. 1).

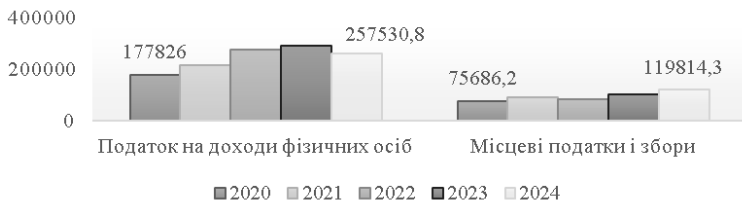

Рисунок 1 – Динаміка фактичних надходжень окремих податків місцевих бюджетів України за 2020–2024 роки, млн грн [6]

У структурі місцевих бюджетів головним є ПДФО. Проте, нормативи його розподілу між різними бюджетами постійно коригуються. Так, у 2025 році: «...до держбюджету спрямовується 25 % цього податку з територій (окрім м. Києва та Севастополя) та 60 % – з міста Києва (ст.29 БКУ)». Такий розподіл спричиняє зменшення надходжень та викликає занепокоєння на місцях [1].

Також суттєву роль відіграють державні трансферти. Дотації покривають недостатність коштів відповідно до принципів горизонтального вирівнювання (ст. 97 БКУ). В динаміці виконання планових показників трансфертів до місцевих бюджетів за останні 5 років має місце недофінансування, що призводить до складнощів у виконанні делегованих та ускладнює здатність

підтримки критичної інфраструктури, спричиняє неефективність діяльності місцевих органів влади (рис. 2).

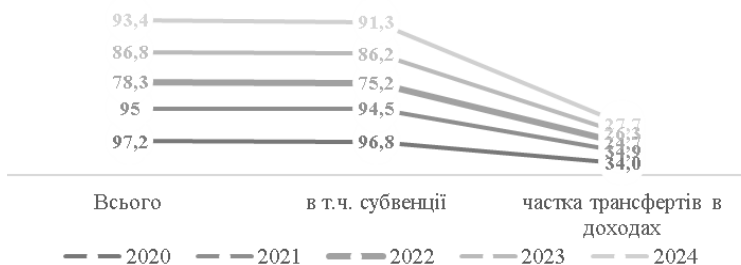

Рисунок 2 – Динаміка виконання річних планових показників трансфертів від органів державної влади в місцевих бюджетах за 2020–2024 роки, % [6]

Видатки місцевих бюджетів кошти для забезпечення стабільного функціонування громад, на соціальні, економічні та інші потреби, зокрема найважливіше – фінансування соціального захисту громадян. А саме, на підтримку малозабезпечених громадян, пенсіонерів, людей з інвалідністю та інших вразливих груп. Це дозволяє отримувати необхідну підтримку в складних життєвих ситуаціях (рис. 3).

Рисунок 3 – Аналіз динаміки видатків місцевих бюджетів України у 2020–2024 рр., млн грн [6]

За даними рисунку видно, що за останні 5 років місцеві бюджети щороку збільшували свої витрати. Загальні видатки зросли з 467,5 до 645,3 млрд грн. Особливо помітно на соціальний захист з 24 до 57,2 млрд грн. Це свідчить про необхідність в підтримці вразливих верств населення. Частка соціальних видатків у загальній структурі бюджету зросла з 5 % до майже 9 %. Такий приріст показує, що соціальна підтримка стала одним із головних пріоритетів місцевої політики.

Як підсумок, варто зазначити, що зростання витрат, фінансові ризики та затримки з виконанням бюджету вимагають покращення системи розподілу бюджетних коштів.

Необхідно закріпити стабільні джерела доходів, оптимізувати субвенції та посилити контроль за використанням бюджетних ресурсів. Важливим є запровадження адресної соціальної допомоги та залучення до співпраці громадських і благодійних організацій.

Список використаних інформаційних джерел

1. Бюджетний кодекс України: Кодекс № 2456 від 05.03.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення 22.10.2025).
2. Білик Ю. С., Мардус Н. Ю. Обґрунтування сутності поняття «Фінансова стійкість місцевих бюджетів». Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. 2024. № 76. С. 51–59.
3. Буряченко А. Є. Удосконалення фінансового механізму місцевих бюджетів. Фінанси України. 2003. № 8. С. 13–18.
4. Василик О. Д. Теорія фінансів : навч. посіб. Київ : НІОС, 2000. 180 с.
5. Глушенко Ю. А., Яріш О. В., Кононенко Ж. А., Лизун Р. Б. Проблеми управління публічними фінансами в умовах військового стану в Україні. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2024. Вип. 3(113). С. 53–59.
6. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua>. URL: <https://openbudget.gov.ua>.
7. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/280/97-%D0%B2%D1%80>.
8. Крутько М. А. Місцевий бюджет як елемент бюджетної та фінансової системи України: правові аспекти. Приватне та публічне право. 2022. № 1. С. 56–60.
9. Кравченко В. І. Фінанси місцевих органів влади України. Основи теорії та практики. Київ : НДФІ, 1997. 234 с.

Д. В. Манівчук Оцінка фінансового стану підприємства при воєнному стані	853
В. Ю. Павленко, М. І. Волков Вплив криптовалют на платіжну поведінку споживачів та бізнес	855
А. М. Тищенко, С. І. Шовкопляс Теоретичні аспекти та практика формування доходів і видатків місцевих бюджетів України в умовах війни	858
І. В. Хомин Сучасні тенденції та виклики ризик-менеджменту у страхових компаніях.....	863
О. С. Шутько Сутнісні підходи до розкриття поняття «інноваційний продукт»	866

ХАРЧОВІ ТЕХНОЛОГІЇ

Ю. В. Барабаш Удосконалення технологій харчових продуктів за рахунок використання білковмісної рослинної сировини	869
Д. І. Білоцерковець, А. М. Геречук Використання вторинної сировини в технології паштетів	872
Ж. О. Бондаренко Використання порошку обліпихи у виробництві морозива	874
М. Р. Величко Удосконалення технології хлібобулочних виробів із пшеничного борошна.....	876
В. Ю. Іванченко Удосконалення технології переробки м'яса морського гребінця	879
В. В. Карачов Функціональний напій швидкого приготування на основі рослинних порошків	882